ANALIZA POSLOVANJA Š.D.D. HAJDUK SPLIT

Barišić, Marino

Undergraduate thesis / Završni rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:124:157991

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-28**

Repository / Repozitorij:

REFST - Repository of Economics faculty in Split

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

ANALIZA POSLOVANJA Š.D.D. HAJDUK SPLIT

Mentor:

Prof. dr. sc. Dejan Kružić

Student:

Marino Barišić,

1155695

SADRŽAJ:

1. UVOD 1

1.1. Problem istraživanja 1

1.2. Svrha i ciljevi istraživanja 2

1.3. Metode istraživanja 2

1.4. Doprinos istraživanja 3

2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI I POKAZATELJI POSLOVANJA 4

2.1.Temeljni financijski izvještaji 4

2.1.1. Bilanca 5

2.1.2. Račun dobiti ili gubitka 6

2.1.3. Izvještaj o novčanom tijeku 7

2.1.4. Izvještaj o promjenama kapitala 8

2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje 8

2.2. Osnovni financijski pokazatelji poslovanja 9

2.2.1. Pokazatelji likvidnosti 10

2.2.2. Pokazatelji zaduženosti 11

2.2.3. Pokazatelji aktivnosti 12

2.2.4. Pokazatelji ekonomičnosti 13

2.2.5 Pokazatelji profitabilnosti 14

3. ANALIZA POSLOVANJA HAJDUK SPLIT Š.D.D. OD 2012.- 2015. ... 15

3.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja 15

3.2 Račun dobiti i gubitka 18

3.3 Analiza novčanog tijeka 23

3.4. Analiza putem pokazatelja 25

3.4.1.Pokazatelji likvidnosti 25

3.4.2. Pokazatelji zaduženosti 26

3.4.3. Pokazatelji aktivnosti 27

3.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti 28

ZAKLJUČAK 29

LITERATURA: 31

POPIS TABLICA: 32

POPIS GRAFOVA: 33

1. UVOD

1.1. Problem istraživanja

Hrvatski nogometni klub Hajduk upisan je 22. prosinca 2008.g. u sudski registar Trgovačkog suda u Splitu kao športsko dioničko društvo. Sve do toga datuma Klub je bio ustrojen kao udruga građana. Osnivačka skupština športskog dioničkog društva HNK Hajduk Split održana je 22. studenoga 2008. godine. Nakon provedenog postupka upisa dionica i održane Osnivačke skupštine, po prijedlogu HNK Hajduk Split športsko dioničko društvo, Trgovački sud u Splitu donio je rješenje o preoblikovanju športskog kluba u športsko dioničko društvo, pod tvrtkom HRVATSKI NOGOMETNI KLUB HAJDUK SPLIT, športsko dioničko društvo za obavljanje športske djelatnosti. Skraćena tvrtka je HNK HAJDUK š.d.d., a sjedište je u Splitu, Ulica 8. Mediteranskih igara 2.

Temeljni kapital Kluba je 268.216.000,00 kuna. Tijekom 2009. unosom prava potraživanja kapital se povećao s iznosa 81.035.000,00 kuna odnosno za 187.181.000,00 kuna, upis je izvršen u sudski registar Trgovačkog suda u Splitu dana 13. kolovoza 2009. Osnovne djelatnosti Kluba su djelatnosti vezane uz profesionalni nogomet, čime se smatra igranje utakmica, treniranje, omladinska škola-razvoj igrača, kupnja i prodaja profesionalnih igrača i dr. Sporedne djelatnosti Kluba su komercijalne djelatnosti(najam poslovnih prostora, prava prodaja korištenja znaka, sponzorstva, oglašavanja na stadionu).

Problem ovog istraživanja je analiza poslovanja športskog dioničkog društva Hajduk Split. Putem sekundarne analize nastoji se utvrditi realna slika poslovanja Hajduka od 2012. do 2015. godine. Analizom se utvrđuje sadašnje stanje poduzeća, iznose se realni i objektivni podaci o likvidnosti poduzeća, financijskoj stabilnosti, zaduženosti, učinkovitosti poslovanja i rentabilnosti te se definiraju simptomi i uzroci financijskih problema u poduzeću. Temeljna podloga za analizu su financijska izvješća: bilanca, račun dobiti i gubitka, izvješće o novčanom toku, izvješće o promjenama glavnice te bilješke uz financijske izvješća, koja su utvrđena Zakonom o računovodstvu.

1.2. Svrha i ciljevi istraživanja

Cilj rada je analizirat strukturu financijskih izvještaja poduzeća Hajduk u razdoblju od 2012. godine do 2015. godine prema utvrđenim kriterijima kako bi se utvrdile značajke i trendovi koji pokazuju i opisuju financijsko stanje ovog poduzeća. Na temelju kvalitetne analize može se donijeti mjerodavan sud o bonitetu poduzeća. Analiza omogućava odgovor na pitanje kako je poduzeće poslovalo u prethodnim razdobljima i kako poboljšati rezultat u narednim razdobljima.

1.3. Metode istraživanja

Pri analizi i primjeni pojedinih metoda u znanstveno-istraživačkom radu najefektivniji znanstveni rezultati se ne postižu dosljednom primjenom samo jedne znanstvene metode, već povezivanjem i kombinacijom više takvih metoda.U izradi ovog rada korištene su sljedeće znanstvene metode:

- statistička metoda
- metoda analize
- metoda sinteze
- metoda deskripcije
- metoda komparacije

Statističkom metodom kvalitetno se provodi analiza poslovanja poduzeća, pomoću grafikona i statističkih pokazatelja, analiziraju se i objašnjavaju podaci sadržani u financijskim izvještajima te utvrđuju njihove uzročno-posljedične veze u promatranim intervalima. Analiza podataka provest će se izračunom u statističkom paketu SPSS Statistic 20.0 kao i pomoću programa Microsoft Excel koji nudi mogućnost jednostavne obrade velikog broja podataka.

Metoda analize je postupak znanstvenog istraživanja raščlanjivanjem složenih pojmova, sudova i zaključaka na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente.

Metoda sinteze je postupak znanstvenog istraživanja i objašnjavanja stvarnosti putem sinteze jednostavnih sudova u složenije.

Metoda deskripcije je postupak jednostavnog opisivanja ili očitavanja činjenica, procesa i predmeta u prirodi i društvu te njihovih empirijskih potvrđivanja odnosa i veza, ali bez znanstvenog tumačenja i objašnjavanja.

Metoda kompilacije je postupak preuzimanje tuđih rezultata istraživanja, odnosno tuđih opažanja, stavova, zaključaka i spoznaja.

1.4. Doprinos istraživanja

Ovim radom nastoji se prikazat stanje i poslovanje poduzeća na nogometnom tržištu. Istraživanjem se žele pronaći dobre osobine poduzeća koje se mogu kasnije iskoristiti te da se uoče slabosti koje je potrebno eliminirati.

Analiza financijskih izvještaja potrebna je vlasniku poduzeća, menadžmentu i zaposlenicima, vjerovnicima i državi. Zaposlenici izvršenom analizom poslovanja saznaju koliko su uspješno radili, i u kojim se segmentima mogu popraviti. Vjerovnici analizom poslovanja žele saznati kreditnu sposobnost poduzeća, posebno za odobrenje kratkoročnih i dugoročnih kredita, odnosno za njihov povrat. Država financijskom analizom nastoji utvrditi pravu osnovicu za oporezivanjem, jer poduzeća nastoje svim sredstvima prikazati manju dobit koja se oporezuje.

Ovaj rad je stoga namijenjen svima koji žele uvidjeti stanje u poduzeću Hajduk Split š.d.d. i koji su zainteresirani za analizu i budućnost ovog poduzeća. Također koristan je i različitim investitorima i analitičarima.

2. TEMELJNI FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI I POKAZATELJI POSLOVANJA

2.1.Temeljni financijski izvještaji

Prema Zakonu o računovodstvu (NN, 78/2015; 134/15; 120/16) svaki poduzetnik čije je sjedište u Republici Hrvatskoj obvezan je voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva, tako da u njemu budu vidljivi njegovi poslovi i stanje njegove imovine.

Poduzeća sastavljaju godišnje financijske izvještaje kako bi vanjske i unutarnje korisnike upoznali s poslovanjem poduzeća. Cilj financijskih izvještaja je da pruže korisnicima realne i objektivne informacije o djelotvornosti poslovanja poduzeća koje su velikom broju korisnika značajne za donošenje poslovnih odluka.

Temeljni financijski izvještaji su:[1]

- Bilanca
- Račun dobiti i gubitka
- Izvještaj o novčanom toku
- Izvještaj o promjenama kapitala
- Bilješke

Financijski izvještaji ne pružaju sve informacije koje su potrebne korisnicima pri donošenju ekonomskih odluka, jer oni uglavnom daju sliku financijskih učinka prošlih događaja i ne pružaju nefinancijske informacije. Financijski izvještaji uobičajeno se sastavljaju uz pretpostavku da poduzeće vremenski neograničeno posluje te da će poslovati i u doglednoj budućnosti.

[1] Vujević, I. (2009): Analiza financijskih izvještaja, ST-tisak, Split, str. 31

2.1.1. Bilanca

Bilanca ja temeljni financijski izvještaj koji prikazuje imovinu kojom poduzeće raspolaže i obveze prema izvorima u određenom trenutku. Sastavlja se za svaku poslovnu godinu, na isteku posljednjeg dana tog razdoblja, kao i za kraća vremenska razdoblja, periodične bilance.

Bilanca se sastoji od dva dijela, aktive (imovina) i pasive (kapital i obveze). Prilikom sastavljanja bilance treba voditi računa da aktiva i pasiva trebaju biti izjednačene.

AKTIVA=PASIVA

ili

IMOVINA=KAPITAL+OBVEZE

Aktiva bilance se dijeli na dvije osnovne skupine: dugotrajnu (stalna ili fiksna imovina) i kratkotrajnu imovinu (tekuća ili obrtna imovina). Kratkotrajnu imovinu čini onaj dio ukupne imovine za koji se očekuje da će se pretvoriti u novčani oblik u razdoblju kraćem od jedne godine, međutim treba uključiti i kriterij normalnog trajanja poslovnog procesa.

Kratkotrajna imovina se sastoji od:[2]

- Novac (u banci i u blagajni)
- Potraživanja (od kupaca, od zaposlenih, od države, ostala potraživanja)
- Financijska imovina (dani kratkoročni krediti, kupljeni vrijednosni papiri, dani depoziti i kaucije, ostala kratkotrajna ulaganja)
- Zalihe (sirovine i materijali, proizvodnje, gotovi proizvodi, trgovačke robe)

Dugotrajna imovina je onaj dio ukupne imovine poduzeća koji duže ostaje vezan u

postojećem obliku i koji se postepeno pretvara u novac u toku više obračunskih razdoblja tj. u razdoblju dužem od godinu dana.

Dugotrajna imovina se sastoji od:[3]

[2] Žager, K., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str. 56
[3] Žager, K., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str. 57

- Materijalna (zemljište, šume, zgrade, postrojenja i opreme, alati, uredski i pogonski inventar, vozila..)
- Nematerijalna (osnivački izdaci, izdaci za istraživanje i razvoj, patenti, licence, koncesije, goodwill…)
- Financijska (dani krediti, depoziti i kaucije, vrijednosni papiri, dugotrajni depoziti kod banaka, ostala dugotrajna imovina)
- Potraživanja (prodaja na kredit, od povezanih poduzeća, ostala potraživanja)

Sva imovina kojom poduzeće raspolaže ima svoje porijeklo, pribavljena je iz otuđenih izvora koji predstavljaju obveze prema vlasnicima te imovine. Izvore imovine prema vlasništvu dijelimo na: vlastite izvore (kapital ili glavnica) i tuđe izvore (obveze). Prema roku dospijeća izvore sredstava razlikujemo: kratkoročne obveze, dugoročne obveze i trajne izvore (kapital ili glavnica).

2.1.2. Račun dobiti ili gubitka

Račun dobiti i gubitka prikazuje aktivnosti poduzeća u određenom vremenskom razdoblju sa stajališta prihoda i rashoda i njihovih razlika dobit ili gubitak.

Prihodi su povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanje glavnice, ali ne ono u svezi s uplatama od strane vlasnika. Nastaju kao posljedica povećanja imovine ili smanjenja obveza. [4]

Prihodi se dijele na: redovne (poslovne i financijske) i izvanredne.

Rashodi su smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava što ima za posljedicu smanjenja glavnice, ali ne one u svezi s raspodjelom glavnice vlasnicima. Nastaju kao posljedica smanjenja imovine i povećanja obveza.[5]

Rashodi se dijele na: redovne (poslovni i financijski) i izvanredne.

[4] Žager, K., Žager, L. (2008):Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str. 70
[5] Žager, K., Žager, L. (2008):Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str. 71

Kod utvrđivanja financijskog rezultata važne su sljedeće relacije i to:[6]

PRIHODI – RASHODI = FINANCIJSKI REZULTAT

PRIHODI > RASHODI = DOBIT

PRIHODI < RASHODI = GUBITAK

Pozitivni financijski rezultat povećava vrijednost kapitala, dok ostvareni gubitak smanjuje vrijednost kapitala. Pozitivni financijski rezultat bilježi se na pasivnoj strani bilance i služi kao izvor praćenja imovine u aktivi dok se ostvareni gubitak bilježi na strani pasive do visine kapitala i na strani aktive za dio koji prelazi visinu kapitala.[7]

2.1.3. Izvještaj o novčanom tijeku

Prema Zakonu o računovodstvu (NN, 78/2015; 134/15; 120/16) ovaj izvještaj dužni su sastavljati sva poduzeća osim onih koji ulaze u skupinu malih poduzetnika.

Izvještaj o novčanim tijekovima prikazuje priljeve novca, odljeve novca i rezultat tog odnosa za određeno izvještajno razdoblje. Rezultat promjene novca može biti neto povećanje ili smanjenje novca. Ovaj izvještaj se u Hrvatskoj izrađuje prema MRS-u 7.[8]

Novčani tijekovi se javljaju kao poslovne, investicijske i financijske aktivnosti.

Novčani tijekovi od poslovnih aktivnosti prvenstveno proizlaze iz glavnih poslovnih aktivnosti subjekta u kojima se ostvaruju prihodi, dok se novčani tijekovi od investicijskih aktivnosti javljaju u svezi investicija i izdataka za nabavku dugotrajnih resursa koji za cilj imaju stvaranje buduće dobiti i budućih novčanih tijekova. Novčani tijekovi od financijskih aktivnosti javljaju se pri obavljanju transakcija s vlasnicima i kreditorima tvrtke.[9]

Cilj sastavljanja izvještaja o novčanom tijeku je pružanje podataka o novčanim priljevima i odljevima, kako bi se osigurale informacije o uspješnosti tvrtke u upravljanju novčanim sredstvima. Za izradu izvješća o novčanim tijekovima u MRS-u 7 se navodi dvije metode i

[6] Vujević, I. (2009): Analiza financijskih izvještaja, ST-tisak,Split, str. 45
[7] Vujević, I. (2009): Analiza financijskih izvještaja, ST-tisak,Split, str. 45
[8] Dropulić, I. (2011): Menadžersko računovodstvo I, nastavni materijali, EFST, Split
[9] Aljinović-Barać, Ž. (2014): Računovodstvo novčanih tijekova, nastavni materijali, EFST, Split

to:[10]

- Direktna metoda izvještavanja (podrazumijeva objavljivanje glavnih skupina bruto novčanih primitaka i izdataka. Uz primjenu direktne metode potrebno je iskazati sve novčane primitke i izdatke za poslovne, investicijske i financijske aktivnosti te prikazati rezultat promjene novca u neto iznosu.)
- Indirektna metoda izvještavanja (neto gotovinski tijek izračunava se na način da se dobitak (gubitak) nakon oporezivanja usklađuje za sve transakcije nenovčane prirode te prihode i rashode vezane za financiranje novčanog tijeka.)

2.1.4. Izvještaj o promjenama kapitala

Izvještaj o promjenama kapitala prikazuje analizu glavnih promjena na računima vlasničkog kapitala ili neto vrijednost u tijeku određenog razdoblja. Sadrži podatke o kapitalu i pričuvama isplaćenim dividendama, kao i promjenama računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka. Svrha izvještaja o promjenama kapitala je dati prikaz promjene neto vrijednosti tvrtke, odnosno bogatstva dioničara, pri čemu se u bilješkama daje uzrok rasta ili eventualnog pada glavnice.[11]

Sastavlja se za određeno obračunsko razdoblje, najčešće za jednu godinu, tj. za isti period kao i ostala financijska izvješća. Važnost ovog izvještaja je u tome što daje podlogu upravljačkom kadru za vođenje strategije razvoja i politike raspodjele dividendi.

2.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke dodatno pojašnjavaju vrijednost i prirodu pozicija u temeljnim financijskim izvještajima. Trebaju sadržavati sve one informacije koje se ne vide direktno iz temeljnih izvještaja a neophodne su za njihovo razumijevanje i ocjenu poslovanja. Sastavljanje i prezentiranje dodatnih informacija u formi bilješki pridonosi kvaliteti i upotrebljivosti računovodstvenih informacija.[12]

---

[10] Dropulić, I. (2011): Menadžersko računovodstvo I, nastavni materijali, EFST, Split
[11] Vujević, I. (2009): Analiza financijskih izvještaja,ST-tisak, Split, str. 64
[12] Žager, K., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja,MASMEDIA, Split, str.89

2.2. Osnovni financijski pokazatelji poslovanja

Analiza putem financijskih pokazatelja je jedna od najpoznatijih i najčešće korištenih analiza financijskih izvještaja i može dati dobar pregled poduzeća i naglasiti njegove slabosti i snage. Povezivanjem stavki iz jednog ili iz dvaju izvještaja, odnosno iz knjigovodstvenih i/ili tržišnih podataka, ona pokazuje povezanost između računa u financijskim izvještajima i omogućuje vrednovanje financijskog stanja i poslovanje tvrtke.[13]

Financijski pokazatelji, s obzirom na vremensku dimenziju, u osnovi se mogu podijeliti na dvije skupine. Jedna skupina financijskih pokazatelja obuhvaća razmatranje poslovanja poduzeća unutar određenog razdoblja (najčešće godinu dana) i temelji se na podacima iz izvještaja o dobiti, a druga se odnosi na točno određeni trenutak koji se podudara s trenutkom sastavljanja bilance i govori o financijskom položaju poduzeća u tom trenutku.[14]

Jedna od čestih klasifikacija financijskih pokazatelja je sljedeća klasifikacija:[15]

- Pokazatelji likvidnosti
- Pokazatelji zaduženosti
- Pokazatelji aktivnosti
- Pokazatelji ekonomičnosti
- Pokazatelji profitabilnosti
- Pokazatelji investiranja

Dobro upravljanje podrazumijeva da su u poslovanju zadovoljena dva kriterija – kriterij sigurnosti i kriterij uspješnosti. U tom kontekstu pokazatelji likvidnosti i zaduženosti mogu se smatrati pokazateljima sigurnosti poslovanja. Pokazatelji ekonomičnosti, profitabilnosti i

[13] Vukoja, B. : Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, , preuzeto http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf, [08.05.2017.]
[14] Žager, K., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str 243
[15] Vukoja, B. : Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, preuzeto http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf, [08.05.2017.]

investiranja zapravo su pokazatelji uspješnosti poslovanja. Nasuprot tome, pokazatelji aktivnosti mogu se smatrati i pokazateljima sigurnosti i pokazateljima uspješnosti.[16]

Izračunati pokazatelji, bez obzira na to o kojim se pokazateljima radi, sami za sebe ne govore mnogo. Da bi se mogao donijeti kvalitetan sud o tome jesu li veličine nekih pokazatelja zadovoljavajuće ili ne, potrebno je usporediti te pokazatelje s određenim standardnim veličinama koje su u ovom slučaju baza usporedbe. Najčešće korištene standardne veličine tih pokazatelja jesu:[17]

1. Planirani pokazatelj za period koji se analizira
2. Kretanje veličine određenog pokazatelja tijekom određenog vremena u istom poduzeću
3. Veličina tog pokazatelja u sličnom poduzeću koje pripada istoj grupaciji
4. Prosječna vrijednost određenog pokazatelja ostalih poduzeća koja pripadaju istoj grupaciji

2.2.1. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti se koriste za procjenu sposobnosti poduzeća da udovolji kratkoročnim obvezama kratkoročnom imovinom. Najčešći eksplicirani pokazatelji likvidnosti jesu:[18]

- Koeficijent trenutne likvidnosti
- Koeficijent ubrzane likvidnosti
- Koeficijent tekuće likvidnosti
- Koeficijent financijske stabilnosti

Svi navedeni pokazatelji računaju se na temelju podataka iz bilance.

[16] Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str.244
[17] Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str.247
[18] Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str.248

Tablica 1: Pokazatelji likvidnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent trenutne likvidnosti	novac	kratkoročne obveze
Koeficijent ubrzane likvidnosti	novac + potraživanja	kratkoročne obveze
Koeficijent tekuće likvidnosti	kratkotrajna imovina	kratkoročne obveze
Koeficijent financijske stabilnosti	dugotrajna imovina	kapital + dugoročne obveze

Izvor: Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str.248

Za koeficijent ubrzane likvidnosti uobičajeno se ističe da njegova vrijednost mora biti minimalno 1, što znači da kratkoročne obveze ne bi smjele biti veće od zbroja iznosa novca i potraživanja. Koeficijent tekuće likvidnosti mora biti veći od 2, što znači da kratkotrajna imovina mora biti makar dvostruko veća od kratkoročnih obveza. Koeficijent financijske stabilnosti uvijek mora biti manji od 1 jer se iz dijela dugoročnih izvora mora financirati kratkotrajna imovina.[19]

2.2.2. Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti pokazuju strukturu kapitala i načine na koje poduzeće financira svoju imovinu. Oni predstavljaju svojevrsnu mjeru stupnja rizika ulaganje u poduzeće, odnosno određuju stupanj korištenja posuđenih financijskih sredstava. Najčešće korišteni pokazatelji zaduženosti su:[20]

- Koeficijent zaduženosti
- Koeficijent vlastitog financiranja
- Koeficijent pokrića kamata
- Odnos duga i glavnice

[19] Žager, K., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str. 249

[20] Šarlija, N. (2009): Financijska analiza, predavanje za kolegij "Analiza poslovanja poduzeća", Sveučilište u Osijeku, Osijek preuzeto sa http://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf, [07.05.2017.]

Tablica 2: Pokazatelji zaduženosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent zaduženosti	Ukupne obveze	Ukupna imovina
Koeficijent vlastitog financiranja	Glavnica	Ukupna imovina
Koeficijent pokrića kamata	Dobit prije poreza i kamata	Kamate
Odnos duga i glavnice	Ukupni dug (obveze)	Glavnica

Izvor: Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str. 249

Vrijednost koeficijenta zaduženosti trebala bi biti 50% ili manja. Koeficijent vlastitog financiranja govori koliko je imovine financirano iz vlastitog kapitala (glavnice) a njegova vrijednost trebala bi biti veća od 50%. Pri utvrđivanju pokrića troškova kamata razmatra se koliko puta su kamate pokrivene ostvarenim iznosom bruto dobiti. Ako je to pokriće veće, zaduženost je manja i obrnuto. Gornja granica odnosa duga i glavnice je najčešće 2:1, s udjelom dugoročnog duga ne većim od jedne trećine.[21]

2.2.3. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti upućuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnom procesu, a računaju se na temelju odnosa prometa i prosječnog stanja. Utvrđuju se na temelju podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka. Najčešće korišteni pokazatelji su:[22]

- Koeficijent obrtaja ukupne imovine
- Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine
- Koeficijent obrta potraživanja

[21] Žager K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str. 250

[22] Šarlija, N. (2009): Financijska analiza, predavanje za kolegij "Analiza poslovanja poduzeća", Sveučilište u Osijeku, Osijek preuzeto sa http://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf, [07.05.2017.]

Tablica 3: Pokazatelji aktivnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	ukupni prihod	ukupna imovina
Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine	prihod od prodaje	dugotrajna imovina
Koeficijent obrtaja potraživanja	prihodi od prodaje	potraživanja

Izvor: Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str. 251

Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine govori koliko puta se ukupna imovina tvrtke okrene (obrne) u tijeku jedne godine, odnosno koliko tvrtka uspješno koristi imovinu s ciljem stvaranja prihoda. Obrt dugotrajne imovine pokazuje koliko tvrtka uspješno koristi dugotrajnu imovinu s ciljem stvaranja prihoda. Pomoću koeficijenta naplate potraživanja moguće je izračunat i prosječno trajanje naplate potraživanja. S aspekta sigurnosti i s aspekta uspješnosti bolje da su koeficijenti što veći.[23]

2.2.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda i pokazuju koliko se prihoda ostvari po jedinici rashoda. Iz toga proizlazi da se ti pokazatelji računaju na temelju podataka iz računa dobiti i gubitka. Najčešći pokazatelji su:[24]

- Ekonomičnost ukupnog poslovanja
- Ekonomičnost poslovanja
- Ekonomičnost financiranja

[23] Šarlija, N. (2009): Financijska analiza, predavanje za kolegij "Analiza poslovanja poduzeća", Sveučilište u Osijeku, Osijek preuzeto sa http://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf, [07.05.2017.]

[24] Žager, K., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str.252

Tablica 4: Pokazatelji ekonomičnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	ukupni prihodi	ukupni rashodi
Ekonomičnost poslovanja	prihodi od prodaje	rashodi prodaje
Ekonomičnost financiranja	financijski prihodi	financijski rashodi

Izvor: Žager, K., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str. 252

Vrijednost pokazatelja ekonomičnosti podrazumijeva da je bolje da je što moguće veći broj.

2.2.5 Pokazatelji profitabilnosti

Analizu profitabilnosti poslovanja poduzeća opravdano se svrstava u najvažnije dijelove financijske analize. Pokazatelji profitabilnosti su odnosi koji povezuju profit s prihodima iz prodaje i investicijama, a ukupno promatrani pokazuju ukupnu učinkovitosti poslovanja poduzeća. Najčešće korišteni pokazatelji profitabilnosti su: [25]

- Neto marža profita
- Bruto marža profita
- Povrat na ukupnu imovinu - ROA Povrat na ukupni kapital - ROE

Tablica 5: Pokazatelji profitabilnosti

NAZIV POKAZATELJA	BROJNIK	NAZIVNIK
Neto marža profita	dobitak poslije oporezivanja	prihod od prodaje
Bruto marža profita	bruto dobitak	prihod od prodaje
Povrat na ukupnu imovinu - ROA	operativni dobitak	ukupna aktiva
Povrat na ukupni kapital - ROE	dobitak poslije oporezivanja	ukupni vlastiti kapital

Izvor: Horvat Jurjec, K. (2011): Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja, RRIF br. 7/11., str. 25,26

Što je veća vrijednost bruto marže profita poduzeće je uspješnije u ostvarivanju zarade. Neto marža profita je najprecizniji pokazatelj konačnih učinka realiziranih poslova i pokazuje

[25] Žager, K., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb, str.253

koliki postotak prihoda ostaje uvidu dobiti kojom se može slobodno raspolagati. ROA pokazuje koliko je poduzeća zaradilo na svaku kunu imovine.[26]

3. ANALIZA POSLOVANJA HAJDUK SPLIT Š.D.D. OD 2012.- 2015.

3.1. Horizontalna analiza financijskih izvještaja

Horizontalna analiza je usporedni prikaz apsolutnih svota najvažnijih pozicija bilance i računa dobiti i gubitka i promjene tih svota tijekom vremena (za više uzastopnih godišnjih izvješća). [27]Nastoji se uočiti tendencija i dinamika promjena pojedinih pozicija temeljnih financijskih izvještaja.

Horizontalna analiza se može provoditi tako da se odabere bazna godina, a ostale se godine onda uspoređuju s njom na temelju izračuna baznih indeksa. Mogu se koristiti i usporedbe svake godine s prethodnom godinom na temelju izračuna lančanih (verižnih) indeksa.

Provedba horizontalne analize obuhvaća sljedeće korake:[28]

- određivanje bazne godine
- računanje apsolutnog iznosa promjene vrijednosti svake pozicije po razdobljima,
- računanje postotnih promjena svake pozicije po razdobljima iinterpretiranje dobivenih rezultata

3.1.1. Horizontalna analiza bilance

Podaci iz bilanci poduzeća Hajduk Split š.d.d. za 2012., 2013., 2014., 2015. u obliku usporednog izvješća namijenjenog za horizontalnu analizu prikazani su u tablici 6.

[26] Vukoja, B. : Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, preuzeto sa http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf, [08.05.2017.]
[27] Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRIF, Zagreb, str.93
[28] Aljinović-Barać, Ž. (2014): Računovodstvo novčanih tijekova, nastavni materijali, EFST, Split

Tablica 6 Skraćena bilanca poduzeća Hajduk Split š.d.d. u razdoblju 2012.-2015.godine

BILANCA (u HRK)	2012.	2013.	2014.	2015.
Dugotrajna imovina	**194.716.571**	**186.927.669**	**185.135.850**	**175.874.899**
Nematerijalna	191.375.078	183.995.687	181.999.806	173.500.910
Materijalna	3.248.293	2.838.782	3.042.844	2.351.815
Financijska imovina	93.200	93.200	93.200	22.174
Potraživanja	0	0	0	0
Kratkotrajna imovina	**36.501.442**	**44.435.995**	**31.945.113**	**26.478.496**
Zalihe	1.236.636	3.529.711	2.499.994	4.439.548
Financijska imovina	672.985	610.039	611.239	271.132
Potraživanja	34.426.048	40.175.685	27.869.709	21.381.889
Novac	165.773	120.560	964.171	385.927
Aktivna vremenska razgraničenja	**13.918.661**	**2.898.682**	**2.362.713**	**2.951.726**
UKUPNO AKTIVA	**245.136.674**	**234.262.346**	**219.443.676**	**205.305.121**
Kapital	**141.126.039**	**141.007.282**	**135.063.364**	**128.746.668**
Temeljni kapital	268.216.000	268.216.000	268.216.000	268.216.000
Dobit/gubitak razdoblja	-24.601.775	-118.757	-5.943.918	-6.316.697
Prenesena dobit/gubitak	-102.488.186	-127.089.961	-127.208.718	-133.152.635
Dugoročne obveze	**14.356.635**	**31.401.487**	**17.053.257**	**4.182.642**
Rezerviranja (za sporove)	14.356.635	7.809.529	4.762.385	4.142.642
Obveze prema povezanim pod.	0	23.591.958	12.290.872	0
Ostale dugoročne obveze	0	0	0	40.000
Kratkoročne obveze	**89.594.000**	**60.253.578**	**63.405.365**	**67.380.618**
Obveze prema bankama	41.779.438	8.270.743	8.229.021	7.752.105
Obveze za zajmove (jamstvo)	0	9.387.207	16.297.892	26.170.765
Obveze prema zaposlenima	1.300.061	1.959.724	2.137.340	1.362.658
Obveze prema državi	2.169.258	3.489.856	2.574.360	2.046.796
Obveze prema dobavljačima	44.345.243	37.146.048	34.166.752	30.048.294
Pasivna vremenska razgraničenja	**80.000**	**1.600.000**	**3.921.690**	**4.995.194**
UKUPNO PASIVA	**245.156.674**	**234.262.347**	**219.443.676**	**205.305.122**

Izvor:Izrada autora

Ukupna vrijednost bilance pada iz godine u godinu, što je posljedica ostvarenih gubitaka, kao i osjetno veće amortizacije imovine od ulaganja u istu. Iako su to negativni trendovi, istovremeno bilježimo pozitivan trend smanjenja obveza.

Na strani imovine, 85% aktive čini nematerijalna imovina koja se odnosi na prava korištenja "Poljuda". Izrazito nepovoljan pokazatelj za likvidnost kluba jest kratkotrajna imovina, čija vrijednost pada iz godine u godinu. Hajduk na dan 31.12.2015. praktično uopće nije imao likvidnih sredstava (novac) koja bi omogućila normalno poslovanje.

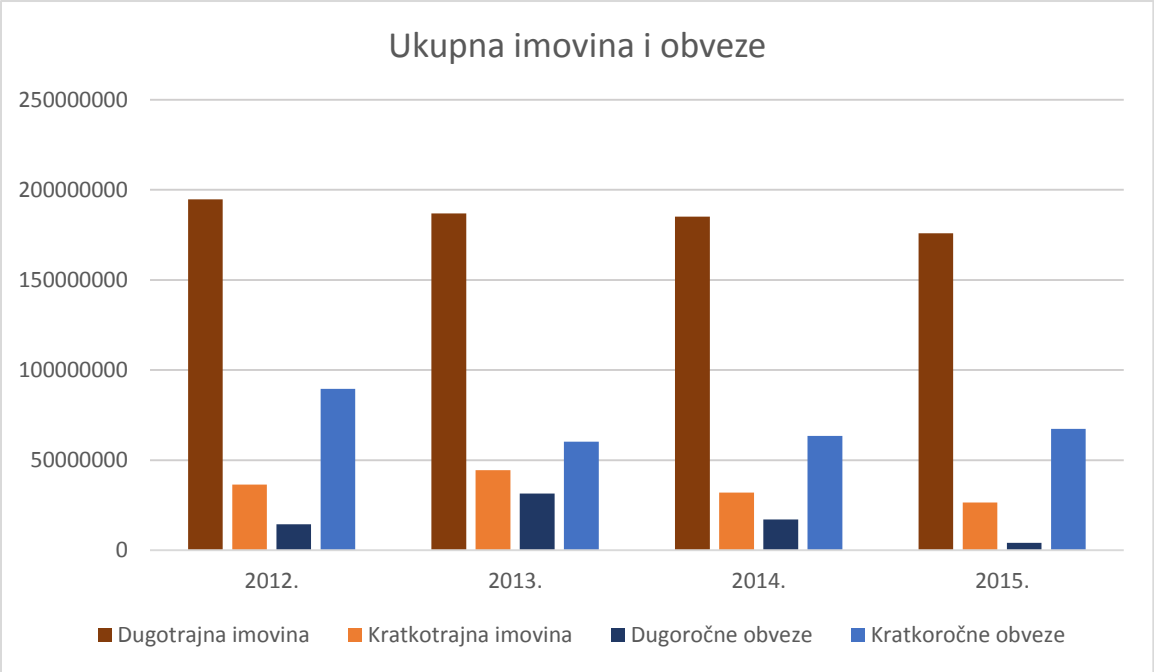

Graf 1: Ukupna imovina i obveze Hajduk Split š.d.d. u razdoblju 2012.-2015.
Izvor: Izrada autora

Zanimljivo je napomenuti kako unutar stavke "aktivna vremenska razgraničenja" postoje nedospjela potraživanja u iznosu od 2,5 milijuna kuna koja su knjiženja temeljem transfera Duje Čopa i Ivana Perišića, po kojima se očekuje isplata solidarne naknade.
Vrijednost kapitala pada, a razlog tome je već spomenut – poslovanje s gubitkom. Više od pola temeljnog kapitala "pojeli" su gubici, koji dosežu vrtoglavih 140 milijuna kuna. Kada smo već kod pozicije kapitala, onda je bitno napomenuti da je došlo do značajnih promjena u vlasničkoj strukturi kluba.

Zadnji bitan dio bilance za analizirati su obveze. "Love" nema, a kapital pada. Da slika ipak ne bude tako tužna, vodstvo kluba je poradilo na smanjenju ukupnih obveza koje pritišću klub.Prikaz kroz zadnje 4 godine lijepo ocrtava kretanje obveza (uključujući i rezerviranja za sporove), točnije njihovo postepeno smanjenje. U prosjeku, klub je "dužan" 10 milijuna manje svake godine, ali i dalje je ukupan iznos veći od 70 milijuna kuna. Smjer je pozitivan, ali sve skupa predugo traje.

Najveći iznos obveza Hajduk duguje raznim dobavljačima (cca 30 milijuna kuna), unutar čega se "kriju" i obveze prema igračima i trenerima koje su na dan 31.12.2015. iznosile 4,7 milijuna kuna.

Na kraju, ostala je još jedna zanimljiva pozicija (pasivna vremenska razgraničenja), koja se sastoji od prihoda budućih razdoblja. Gotovo 2 milijuna kuna odnosi se na zaprimljen novac od sponzorstava, koji će biti priznat u prihode u narednoj (2016.) godini budući da se odnosi na proljetni dio natjecateljske sezone. Preostalih 3 milijuna kuna su kapitalna potpora Grada Splita sa svrhom ulaganja u zamjenu travnjaka i drenažnog sustava na glavnom terenu, a bit će knjiženi u prihode sustavno kroz razdoblje u kojem će klub amortizirati troškove radova.

3.2 Račun dobiti i gubitka

U tablici 7 prikazan je skraćeni račun dobiti i gubitka Hajduk Split š.d.d. za razdoblje 2012.-2015. koji služi kao osnova za horizontalnu analizu. Na taj način će se utvrditi kretanje prihoda, posebno prihoda od prodaje, rashoda i financijskog rezultata za odabrano razdoblje.

Tablica 7: Skraćeni račun dobiti i gubitka poduzeća Hajduk Split š.d.d. za razdoblje 2012.-2015.

u HRK	2012.	2013.	2014.	2015.
POSLOVNI PRIHODI	**26.759.264**	**33.647.116**	**37.380.316**	**50.294.397**
Prihodi od ulaznica	7.829.093	8.149.469	9.043.935	11.985.826
Prihodi od sponzora	10.370.889	11.729.027	10.644.465	13.486.919
Prihodi od TV prava	3.554.760	2.377.080	2.486.753	2.888.231
Komercijalni prihodi	2.724.535	6.607.397	6.301.478	7.281.393
Nagrade UEFA-e	1.925.896	2.968.734	4.588.310	7.010.448
Prihodi od prodaje robe	0	1.815.409	4.315.375	7.641.580
Ostali prihodi	354.091	0	0	0
POSLOVNI RASHODI	**70.935.647**	**63.478.031**	**59.443.863**	**66.240.494**
Troškovi igrača	28.569.437	18.466.726	16.420.574	17.342.604
Troškovi zaposlenih i trenera	15.444.350	15.571.825	13.557.814	14.350.906
Troškovi materijala	2.960.391	5.650.799	7.331.187	10.349.134
Troškovi utakmica	7.762.895	9.947.697	8.771.000	9.377.945
Troškovi usluga	7.069.476	6.899.990	6.752.305	8.731.076
Ostali troškovi	9.129.098	6.940.994	6.610.983	6.088.829
POSLOVNI REZULTAT	**-44.176.383**	**-29.830.915**	**-22.063.547**	**-15.946.097**
TRANSFERI	31.552.995	25.634.782	21.998.952	24.269.357
Prihodi od prodaje	48.805.369	26.876.988	24.324.914	30.143.002
Troškovi transfera igrača	17.252.374	1.242.206	2.325.962	5.873.645
OSTALI (IZVANREDNI) PRIHODI	470.764	14.187.681	3.981.573	-3.922.778
Izvanredni prihodi	5.480.798	18.599.131	5.983.184	4.383.581
Izvanredni rashodi	5.010.034	4.411.450	2.001.611	8.306.359
DOBIT PRIJE KAMATA/AMORTIZACIJE	**-12.152.624**	**9.991.548**	**3.916.978**	**4.400.482**
AMORTIZACIJA	8.070.758	7.956.975	8.357.427	9.715.867
FINANCIJSKI REZULTAT	-4.378.394	-2.153.330	-1.503.468	-944.004
Financijski prihodi	174.671	3.141.451	1.696.426	513.048
Financijski rashodi	4.553.065	5.294.781	3.199.894	1.457.052
UKUPNI PRIHODI	**81.220.102**	**82.264.686**	**69.384.840**	**85.334.028**
UKUPNI RASHODI	**105.821.878**	**82.383.443**	**75.328.757**	**91.593.417**
DOBITAK/GUBITAK	**-24.601.776**	**-118.757**	**-5.943.917**	**-6.259.389**

Izvor: Izrada autora

U 2012. ostvaren je neto gubitak od -24,601 milijuna kuna usporedno s prethodnom financijskom godinom 2011. gubitak se povećao za 15,475 milijuna kuna.Prva stvar koju vidimo, presjek poslovnih prihoda kroz zadnje četiri godine, zapravo je i najpozitivnija stvar koju ćemo vidjeti u financijskim izvještajima kluba. Čelnici Hajduka su mnogo pažnje i truda usmjerili ka povećanju osnovnih vrsta prihoda, koje bi trebale činiti čvrste temelje jakog Hajduka. Ti "temelji" su gotovo udvostručeni od 2012. (26,8 mil. kuna) do 2016. godine (50,3 milijuna kuna). Prihodi od navijača i sponzora polako, ali kontinuirano rastu, kao i prihodi od prodaje robe (koji su dosegli visokih milijun EUR-a lanjske godine).

U 2013. godini rashodi su, u odnosu na 2012., smanjeni za oko 23 milijuna kn, čemu je najviše pridonijelo "stezanje remena", pa je tako trošak plaća igrača smanjen za oko 10 milijuna kuna, a troškovi transfera su smanjeni za 16 milijuna kuna. (*Trošak transfera treba uzeti s malom rezervom jer se kupovine igrača ne knjiže u punom iznosu u godini kad je igrač kupljen, nego se raspoređuju na godine trajanja ugovora. Također, u trošak transfera ulaze i naknade agentima i postoci koje igrači imaju pri odlasku iz Hajduka.)*

Što se tiče prihoda, i dalje velik udio imaju izlazni transferi igrača. U 2013. udio transfera u prihodima je nešto manji, ali veliku stavku čine izvanredni prihodi od kojih su neki samo "na papiru" (otpisi rezervacija, otpisi obveza), a neki su jednokratni (dobiveni sudski sporovi, donacija od akcije Torcide).

I dok su prihodi rasli, poslovni rashodi su (silom prilika) zadržani na gotovo identičnoj razini kroz cijelo promatrano razdoblje. Ogromni dugovi i nerealno postavljeno poslovanje iz prijašnjih godina "stisli" su blagajnu kluba i vodstvo je moralo "rezati" na sve strane. Hajduk već godinama izdvaja za plaće igrača osjetno manje nego Dinamo i Rijeka, što se jako dobro vidi na sportskom (ne)uspjehu (doduše, nisu problem samo financije, problem je i što se iz internih izvora – omladinska škola – ne stvara dovoljno kvalitetnog kadra). Uvjerljivo ispod 20 milijuna kuna troši se na igrače, a kad im se pridoda cijela radna zajednica, onda se taj iznos kreće oko 30 milijuna kuna godišnje i čini oko 50% svih poslovnih rashoda.

Spomenuti poslovni rashodi i dalje premašuju poslovne prihode, ali taj omjer je drastično popravljen. Kada bi gledali klasičan EBITDA (dobit prije kamata i amortizacije), Hajduk bi dobio prolaznu ocjenu jer je "pozitiva" osigurana u svakoj od zadnje 3 godine. No, kod nogometnih klubova je uvijek bitno izdvojiti i transfere iz redovnog poslovanja, radi bolje slike stabilnosti i uravnoteženosti poslovanja. Time dolazimo do "gubitka" od 16 milijuna kuna, što je zapravo vrhunsko postignuće ako pogledamo nekoliko godina unazad u Hajdukovim financijama ili usporedimo sa drugim klubovima iz naše lige.

Izlazni transferi su klubu osigurali 30 milijuna kuna prihoda, no gotovo 6 milijuna je odmah otišlo na provizije i ostale troškove transfera. Otprilike takva visina prihoda od transfera je i potrebna klubu da bi na ovoj razini troškova funkcionirao (što sigurno nije cilj kluba i njegovih navijača, ciljevi bi trebali biti nešto viši).

Hajduk je, kao i svih prethodnih godina, ponovno iskazao knjigovodstveni gubitak (6 milijuna kuna, kao i 2014. godine). No, taj gubitak je uglavnom kreiran iz nefinancijskih izvora, odnosno iz rashoda koji nisu zahtijevali novčani izdatak (amortizacija stadiona 7 milijuna kuna, te otpis potraživanja od gotovo 5 milijuna kuna). Ako ćemo pojednostavljeno gledati na novčane tokove, onda se upravo u ovome krije razlog zašto je Hajduk u stanju smanjivati ukupan iznos dugova (obveza), a istovremeno ostvaruje gubitak.

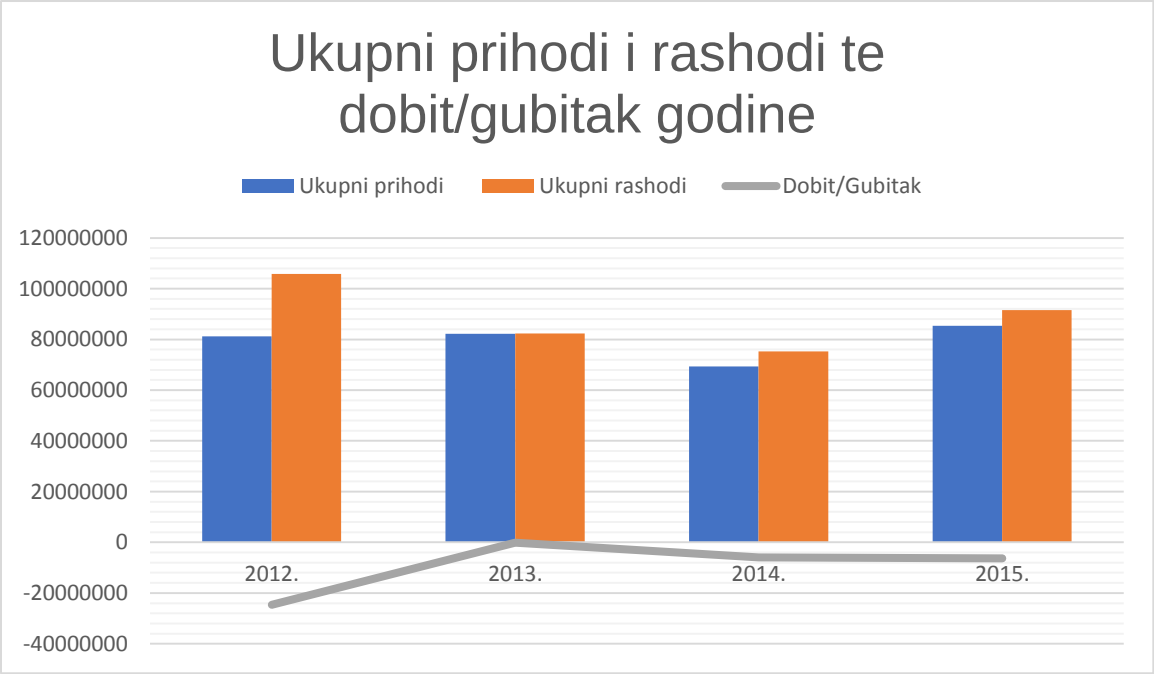

Graf 2: Prihodi i rashodi te dobit/gubitak Hajduk Split š.d.d. kroz razdoblje od 2012.-2015.
Izvor: Izrada autora

Nakon što je u 2013. godini vraćen veliki dio duga, u 2014. godini Hajduk se nije baš proslavio. Ukupne obveze su smanjene za 8 milijuna, dok se kratkotrajna imovina smanjila za 13 milijuna kuna. Ako tome pridodamo i smanjenje rezerviranja za sudske sporove za 3 milijuna, dolazimo do zaključka kako je Hajduk u 2014. ostao na otprilike jednakoj razni duga kao što je bio i na kraju 2013. Pozitivno je primijetiti da su se obveze prema igračima prepolovile, kao i obveze za poreze.

Početkom 2015. Hajduk je podmirio sve obveze prema državi i zaposlenicima, što je svakako dobar pokazatelj. Obveza za kredit (tj. za jamstvo po kreditu dano od strane Grada Splita) se ne smanjuje, ali zato je i povrat reprogramiran krajem prošle godine, a već u ožujku je Hajduk platio 2 milijuna kuna u gradsku blagajnu.

Pogled na račun dobiti i gubitka pokazuje nam povećanje operativnih prihoda bez prodaje igrača za 4 i smanjenje operativnih rashoda za 2 milijuna kuna. Treba napomenuti da je u 2014. Hajduk investirao u videonadzor i brojače na ulazima, što također ulazi u operativne rashode. Troškovi plaća smanjeni su za 8 milijuna kuna, što je još jedan pokazatelj racionalizacije poslovanja. Prihodi od ulaznica povećani su u odnosu na 2013., čemu je zaslužan rasprodan stadion u Playoffu Europa League. Godinu 2014. je Hajduk završio s

gotovo 6 milijuna kuna gubitka, no budući da je godišnja amortizacija koncesije na stadion 8 milijuna kuna (što nije stvarni trošak), može se reći da je godina završena pozitivno. EBITDA, koji je realniji pokazatelj poslovanja jer isključuje amortizaciju i financijske rashode (kamate prema Gradu), iznosi gotovo 4 milijuna kuna.

Kada se pogleda samo operativni financijski rezultat, u 2014. je rezultat bolji nego u 2013. Operativni prihodi su povećani za 800.000, dok su operativni rashodi smanjeni za više od milijun kuna. Ukoliko se iz prihoda izbace transferi, i tu je postignut napredak. Operativni prihodi bez transfera igrača povećani su za 3,5 milijuna kuna.

Dakle, ukoliko se optimistično gleda Račun dobiti i gubitka, može se reći da je smjer pozitivan jer je gubitak zanemariv (a da nema kamata za kredite i zateznih kamata za stare dugove, ostvarila bi se i dobit).

3.3 Analiza novčanog tijeka

Vertikalnom analizom mogu se uspoređivati odnosi među novčanim tijekovima po vrstama aktivnosti. Ovakav oblik analize zasniva se na činjenici da se u poduzeću u različitim fazama životnog ciklusa, tj. u određenim fazama poslovanja javljaju određeni karakteristični obrasci odnosa među novčanim tijekovima prema vrstama aktivnosti.

U zreloj fazi poslovanja (poslovne aktivnosti su pozitivne, a investicijske i financijske aktivnosti su negativni) nalazi se uspješno poduzeće ili poduzeće u fazi umjerenog rasta. Rizik od prijevare u toj fazi je neznatan.

U fazi rasta (poslovne i financijske aktivnosti su pozitivne, a investicijske aktivnosti su negativni) poduzeće stvara novac redovnim poslovanjem, međutim potrebna su dodatna vanjska sredstva za financiranje investicijskih ulaganja. Rizik od prijevare u ovoj fazi je umjeren.

Poduzeće u fazi pada (poslovne i investicijske aktivnosti su pozitivne, a financijske aktivnosti negativni) može značiti da je započelo s rekonstruiranjem. Iako stvara novac redovnim

poslovanjem, potrebna su dodatna vanjska sredstva za financiranje duga koja poduzeće osigurava prodajom dugotrajne imovine. Rizik od prijevare je umjeren.

Zrela poduzeća (financijske aktivnosti su pozitivni, a poslovne i investicijske aktivnosti su negativni) koja se zadužuju za kapitalna ulaganja ili ″start-up″ poduzeća redovnim poslovanjem ne stvaraju dovoljno novca za financiranje poslovanja i kapitalnih ulaganja, pa je potrebno vanjsko financiranje. Rizik od prijevare je umjeren.

Poduzeće koje ima samo pozitivne investicijske aktivnosti je vjerojatno u financijskim problemima. Poduzeće prodaje dugotrajnu imovinu da bi financiralo redovno poslovanje i vratilo dug. Rizik od prijevare je visok.

Poduzeće u završnoj fazi životnog ciklusa ne stvara dovoljno novca, pa poslovanje financira prodajom dugotrajne imovine i zaduživanjem. Rizik od prijevare u ovoj fazi je visok.

Tablica 8: Prikaz skraćenog novčanog tijeka Hajduk Split š.d.d. za razdoblje od 2012.-2015.

Stavka (u HRK)	2012.	2013.	2014.	2015.
I. Ukupno novčani primici od poslovnih aktivnosti	29.147.853	31.486.720	31.558.549	41.509.074
II. Ukupno novčani izdaci od poslovnih aktivnosti	60.244.276	59.661.208	64.883.185	68.438.988
A) NETO +/- OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI (I - II)	-31.096.423	-28.174.488	-33.324.636	-26.929.914
III. Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti	37.711.567	34.270.145	35.622.259	31.616.304
IV. Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti	2.482.152	3.764.210	3.362.603	2.077.860
B) NETO +/-OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI (III – IV)	35.229.415	30.505.935	32.259.656	29.538.444
V. Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti	0	0	6.038.683	0
VI. Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti	2.233.125	2.376.660	4.130.092	3.465.000
C) NETO +/- OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI (V – VI)	-4.233.125	-2.376.660	1.908.591	-3.465.000
Ukupno povećanje/smanjenje novčanog tijeka (A + B + C)	-100.133	-45.213	843.611	-856.470

Izvor: Izrada autora

Neto novčani tijek od poslovnih aktivnosti u nijednoj od promatranih godinanije pozitivan kao i od financijskih aktivnosti (osim u 2014.), dok suneto novčani tijekovi od investicijskih

pozitivni. Neto novčani tijek od investicijskih aktivnosti ukazuje da se dovoljno ne ulaže u investicije. Neto novčani tijek od poslovnih aktivnosti utječe na financijski rezultat.

Hajduk ima samo pozitivne investicijske aktivnosti te je u financijskim problemima. Poduzeće prodaje dugotrajnu imovinu da bi financiralo redovno poslovanje i vratilo dug. Poduzeće u završnoj fazi životnog ciklusa ne stvara dovoljno novca, pa poslovanje financira prodajom dugotrajne imovine i zaduživanjem. Rizik od prijevare u ovoj fazi je visok.

3.4. Analiza putem pokazatelja

Da bi se moglo ocijeniti poslovanje potrebno je napraviti i analizu pomoću financijskih pokazatelja te ih usporediti sa prijašnjim godinama kako bi se otkrio trend kretanja određenih događaja.

3.4.1.Pokazatelji likvidnosti

Tablica 9: Pokazatelji likvidnosti Hajduk Split š.d.d. za razdoblje 2012.-2015.

NAZIV POKAZATELJA	2012.	2013.	2014.	2015.
Koeficijent trenutne likvidnosti	0,00	0,00	0,01	0,00
Koeficijent ubrzane likvidnosti	0,39	0,49	0,39	0,32
Koeficijent tekuće likvidnosti	0,41	0,72	0,50	0,39
Koeficijent financijske stabilnosti	1,25	1,08	1,22	1,32

Izvor: Izračun autora

Koeficijent tekuće likvidnosti predstavlja ocjenu likvidnosti i solventnosti i ne bi trebao biti manji od 2 što znači da kratkotrajna imovina mora biti dva puta veća od kratkoročnih obveza. Kod poduzeća Hajduk š.d.d. koeficijent tekuće likvidnosti je u svim promatranim godinama ispod poželjne vrijednosti. To znači da poduzeće ima dvostruko više kratkotrajnih obveza nego kratkotrajne imovine. Ovaj pokazatelj je u svim promatranim razdobljima manji od 1, što ukazuje da može doći do problema u plaćanju obveza.

Koeficijent ubrzane likvidnosti je značajno ispod 1 kolika je poželjna vrijednost ovog koeficijenta, što znači da poduzeće nije sposobno podmiriti obveze u kratkom roku.

Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje kolika je pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom imovinom, odnosno novčanim sredstvima. Njena vrijednost ne bi trebala biti ispod 0,1 međutim kod poduzeća Hajduk š.d.d. u svim promatranim razdobljima vrijednost pokazatelja je ispod poželjne vrijednosti.

Koeficijent financijske stabilnosti trebao bi biti manji od 1, što ukazuje da se dugotrajna imovina financira iz vlastitih i tuđih izvora i poduzeće može imati problem s likvidnošću.

3.4.2. Pokazatelji zaduženosti

Tablica 10: Pokazatelji zaduženosti Hajduk Split š.d.d. za razdoblje 2012.-2015.

NAZIV POKAZATELJA	2012.	2013.	2014.	2015.
Koeficijent zaduženosti	0,45	0,40	0,37	0,36
Koeficijent vlastitog financiranja	0,55	0,60	0,63	0,64
Koeficijent pokrića kamata	-3,29	1,72	0,57	0,50
Odnos duga i glavnice	0,39	0,34	0,29	0,27

Izvor: Izračun autora

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliki udio sredstava su osigurali vjerovnici (kreditori).

Pokazuje do koje mjere poduzeće koristi zaduživanje kao oblik financiranja, odnosno koji je postotak imovine nabavljen zaduživanjem. U pravilu bi vrijednost ovog pokazatelja trebala biti 0,5 ili manje. Iz tablice 10 vidljivo je da je vrijednost ovog pokazatelja ispod 0,5 za sva promatrana razdoblja. Što je veći stupanj zaduženosti veći je i rizik ulaganja u poduzeće.

Koeficijent vlastitog financiranja prikazuje udio vlastitih sredstava u ukupnoj imovini poduzeća, te je poželjna što veća vrijednost. Najveća vrijednost ovog pokazatelja iznosila je u 2015. godini 0,64 što znači da vlastiti kapital predstavlja 64% ukupne imovine. Najmanja vrijednost ovog pokazatelja je u 2013. godini i iznosi 0,60. Na temelju koeficijenta zaduženosti i koeficijenta vlastitog financiranja može se reći da nije poduzeće prezaduženo.

Koeficijent pokrića kamata pokazuje koliko poslovni dobitak može pasti a da ne dovede u pitanje plaćanje kamata, odnosno daje informaciju o tome koliko su troškovi kamata pokriveni s dobiti prije oporezivanja. Poželjnim se smatra što veći odnos, jer u tom slučaju manja rizičnost podmirenja obveza po dospjelim kamatama. Najveća vrijednost ovog pokazatelja bila je u 2013. godini i iznosila je 1,72.

3.4.3. Pokazatelji aktivnosti

Tablica 11: Pokazatelji aktivnosti Hajduk Split š.d.d. za razdoblje 2012.-2015.

NAZIV POKAZATELJA	2012.	2013.	2014.	2015.
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	0,35	0,36	0,32	0,42
Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine	0,16	0,18	0,2	0,29
Koeficijent obrtaja potraživanja	0,77	0,84	1,34	2,35

Izvor: Izračun autora

Koeficijent obrtaja ukupne imovine prikazuje učinkovitost uporabe ukupne imovine u ostvarivanju prihoda te je poželjna što veća vrijednost. U 2012. svaka kuna imovine rezultirala je s 0,35 kn prihoda, dok je u 2015. na svaku kunu imovine bilo ostvareno 0,42 kn prihoda.

Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine prikazuje učinkovitost uporabe dugotrajne imovine u ostvarivanju prihoda te je također poželjna što veća vrijednost. Vrijednost ovog pokazatelja u promatranom razdoblju je mala. U 2012. 1 kuna dugotrajne imovine donosi 0,16 kn prihoda dok u 2015. 1 kn dugotrajne imovine donosi 0,29 kn prihoda.

Koeficijent obrtaja potraživanjapokazuje koliko novčanih jedinica prodaje može ostvariti jednomkunom uloženih u potraživanje. U 2012. potraživanja su se 0,77 puta pretvorile u prihode, a u 2015. 2,35 puta.

3.4.4. Pokazatelji ekonomičnosti

Tablica 12: Pokazatelji ekonomičnosti Hajduk Split š.d.d. za razdoblje 2012.-2015.

NAZIV POKAZATELJA	2012.	2013.	2014.	2015.
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	0,77	0,99	0,92	0,93
Ekonomičnost poslovanja	0,38	0,53	0,63	0,76
Ekonomičnost financiranja	0,04	0,59	0,53	0,35

Izvor: Izračun autora

Ekonomičnost ukupnog poslovanja prikazuje odnos između ukupnih prihoda i ukupnih rashoda te je poželjna vrijednost ovog pokazatelja što veća odnosno minimalno 1 jer to označava jednaku vrijednost prihoda i rashoda – poslovanje s nulom. Kod poduzeća Hajduk š.d.d. vrijednost ovog pokazatelja u svim promatranim razdobljima ispod 1 što znači da mu ukupni prihodi nisu veći od ukupnih rashoda.

Ekonomičnost poslovanja ukazuje da su u svim promatranim razdobljima prihodi od prodaje bili veći od troškova prodaje. U 2015. godini poduzeće je na jednu kunu rashoda od prodaje ostvarilo 0,76 kuna prihoda.

Ekonomičnost financiranja stavlja u donos financijske prihode i financijske rashode. Vrijednost ovog pokazatelja ne prelazi minimalnu vrijednost 1 u promatranom razdoblju.

ZAKLJUČAK

Analiza financijskih izvješća koju interno vrši vlasnik (dioničar) ili vlasnici društva ima dva cilja: analizirati stanje imovine, kapitala i obveza društva. Za analizu stanja imovine, kapitala i obveza društva, podloga je bilanca na određeni dan, dok je za analizu prihoda i rashoda te poslovnog rezultata podloga račun prihoda i rashoda za određeno period. Vlasnika (dioničara) ili vlasnike društva posebno interesira analiza ekonomičnosti, proizvodnosti i rentabilnosti. Menedžment i zaposlenici izvršenom analizom poslovanja saznaju koliko su uspješno upravljali, odnosno radili i što mogu očekivati u raspodjeli rezultata poslovanja, odnosno dobiti društva. Vjerovnici analizom poslovanja nastoje saznati kreditnu sposobnost društva, posebno za odobrenje kratkoročnih i dugoročnih kredita, odnosno za njihov povrat. Država, jedinice lokalne samouprave, odnosno porezna tijela ili organi nastoje analizom financijskih izvješća utvrditi pravu osnovicu za oporezivanje, jer društva često nastoje dobit koja se oporezuje na razne načine prikazati u manjem iznosu od stvarnoga, odnosno prikriti dio dobiti stvarajući tihe pričuve.

U ovom radu napravljena je analiza financijskih izvještaja poduzeća Hajduk Split š.d.d. za razdoblje od 2012. do 2015. godine. Analizom se utvrđuje sadašnje stanje poduzeća, iznose se realni i objektivni podaci o likvidnosti poduzeća, financijskoj stabilnosti, zaduženosti, učinkovitosti poslovanja i rentabilnosti te se definiraju simptomi i uzroci financijskih problema u poduzeću. Cijela analiza poslovanja Hajduk Split š.d.d. provedena je na temelju podataka iz bilance, računa dobiti i gubitka te izvještaja o novčanom tijeku poslovanja. Analiza financijskih izvještaja Hajduk Split š.d.d. provedena je horizontalnom analizom te analizom putem financijskih pokazatelja.

Pokazatelji likvidnosti Hajduk Split š.d.d. su ispod minimalnih vrijednosti, odnosno nezadovoljavajući, što ukazuje da poduzeće nema sposobnost podmiriti svoje kratkoročne obveze u roku. Pokazatelji zaduženosti Hajduk Split š.d.d. pokazuju da se poduzeće većim dijelom financira iz tuđih izvora. Pokazatelji aktivnosti govore da poduzeće neefikasno upotrebljava svoje resurse. Iz pokazatelja ekonomičnosti zaključuje se da poduzeće u promatranim razdobljima ima veće rashode (ukupne,financijske,od prodaje) u odnosu na prihode.

Kada se sveukupno sagleda, poslovanje športskog dioničkog društva "Hajduk Split" nije bajno. Da nema dugova iz prošlosti bilo bi zadovoljavajuće, ali kad se uzme u obzir da stari dugovi godišnje generiraju nekoliko milijuna kuna zateznih kamata, onda je ovakav oporavak ipak sporiji nego što bi trebalo. Klub je i dalje ovisan o transferima igrača (potrebno je otprilike 3 milijuna eura da bi se pokrio budžet), no taj se jaz svake godine smanjuje. Prioritet bi svakako trebao biti podmirivanje kredita prema Gradu Splitu, budući da 15% zateznih kamata itekako opterećuje Hajdukov budžet.

Financijsko poslovanje i izvještaji kluba su potvrda toga ("Narodni Hajduk" bi danas bio uvjerljivo najčišći i najuredniji domaći klub, da nije naslijedio 110 milijuna kuna dugova i otprilike jednak broj sudskih procesa od "političkog Hajduka"). I ono što bi se moglo uvesti jednom kada klub bude na toj famoznoj nuli su 2 proračuna. Jedan za redovne aktivnosti i jedan za investicijske. Tako da se više ne dogodi da se iz prodaje igrača mora financirati redovno poslovanje.

Zaključak pregleda financijskih izvještaja Hajduka je da se klub polako počeo oporavljati. Godine lošeg rada i neracionalnog trošenja dovele su klub u vrlo tešku situaciju. Obveze i rashodi su se samo povećavali, a prihodi su bili na istoj razini (ukoliko izuzmemo transfere igrača koji su svima bili nekakav "osigurač" kako bi na kraju mogli reći da su ipak "u plusu"). Klub je sada došao u situaciju da barem plaće može pokriti bez transfera. Prihodi bez transfera su se povećali, marketing kluba radi bolje nego prije i stalno pronalazi nove metode zarade, dok su troškovi svedeni u realnije okvire. Ukoliko se nastavi ovim smjerom, bez "izleta" u vidu skupih ulaznih transfera, te ukoliko rezultati na terenu budu dobri pa da se povećaju stavke prihoda od ulaznica i UEFA-e, a sve to budu pratili i navijači koji će pomagati kroz razne akcije i kupovine, klub će se izvući iz financijske krize.

LITERATURA:

1. Aljinović-Barač, Ž. (2014): Računovodstvo novčanih tijekova, nastavni materijali s predavanja, Ekonomski fakultet Split, ak. godina 2014./2015.

2. Analiza Hajduk Split š.d.d. i usporedba s drugim klubovima (2015.): Financije HNL klubova – usporedna analiza, [Internet], raspoloživo na http://www.nogometplus.net/index.php/naslovna/financije-hnl-klubova-usporedna-analiza/[07.05.2017.]

3. Analiza poslovanja Hajduk Split š.d.d. (2013. i 2014.): Hajdukova EBITDA u 2014. u plusu za 4 milijuna kuna, mirno se brodi ka konačnoj stabilizaciji od koje ih dijeli jedan ozbiljan transfer, [Internet], raspoloživo na http://www.nogometplus.net/index.php/naslovna/hajdukova-ebitda-u-2014-u-plusu-za-4-milijuna-kuna-mirno-se-brodi-ka-konacnoj-stabilizaciji-od-koje-ih-dijeli-jedan-ozbiljan-transfer/[07.05.2017.]

4. Belak, V., (1995): Menagersko računovodstvo, RRF, Zagreb

5. Dropulić, I. (2011): Menadžersko računovodstvo I, nastavni materijali, EFST, Split

6. Financijski izvještaji Hajduk Split š.d.d. (2012. i 2013.): Zanimljivosti Hajdukova financijskog izvještaja, [Internet], raspoloživo na http://www.nogometplus.net/index.php/naslovna/zanimljivosti-hajdukova-financijskog-izvjestaja/[06.05.2017.]

7. Hajduk Split š.d.d. (2015): Izvješće HNK Hajduk Split š.d.d. na dan 31.12.2015. godine, [Internet], raspoloživo na http://hajduk.hr/pdf/bilanca-31-12-2015/175 [06.05.2017.]

8. Horvat-Jurjec, K. (2011): Analiza financijskih izvještaja pomoću financijskih pokazatelja, RRIF br. 7/11
9. Šarlija, N. (2009): Financijska analiza, predavanje za kolegij "Analiza poslovanja poduzeća, Sveučilište u Osijeku, Osijek, [Internet], preuzeto sa

http://www.mathos.unios.hr/analizapp/Files/Financijska_analiza.doc.pdf, [06.05.2017]

10. Usporedba financijskih izvještaja Hajduk Split š.d.d. (2012.,2013.,2014. i 2015.): Financije Hajduka: Brzinom puža u pozitivnom smjeru, [Internet], raspoloživo na http://www.nogometplus.net/index.php/naslovna/financije-hajduka-brzinom-puza-u-pozitivnom-smjeru/[05.05.2017.]

11. Vujević, I. (2009): Analiza financijskih izvještaja, ST-tisak, Split

12. Vukoja, B.: Primjena analize financijskih izvješća pomoću ključnih financijskih pokazatelja kao temelj donošenja poslovnih odluka, http://www.revident.ba/public/files/primjena-analize-financijskih-izvjestaja-pomocu-kljucnih-financijskih-pokazatelja.pdf,[09.05.2017.]

13. Žager, K., Žager, L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, MASMEDIA, Zagreb

POPIS TABLICA:

Tablica 1: Pokazatelji likvidnosti 11
Tablica 2: Pokazatelji zaduženosti 12
Tablica 3: Pokazatelji aktivnosti 13
Tablica 4: Pokazatelji ekonomičnosti 14
Tablica 5: Pokazatelji profitabilnosti 14
Tablica 6 Skraćena bilanca poduzeća Hajduk Split š.d.d. u razdoblju 2012.-2015.godine 16
Tablica 7: Skraćeni račun dobiti i gubitka poduzeća Hajduk Split š.d.d. za razdoblje 2012.-2015 19
Tablica 8: Prikaz skraćenog novčanog tijeka Hajduk Split š.d.d. za razdoblje od 2012.-2015 24
Tablica 9: Pokazatelji likvidnosti Hajduk Split š.d.d. za razdoblje 2012.-2015. 25
Tablica 10: Pokazatelji zaduženosti Hajduk Split š.d.d. za razdoblje 2012.-2015... 26
Tablica 11: Pokazatelji aktivnosti Hajduk Split š.d.d. za razdoblje 2012.-2015..... 27
Tablica 12: Pokazatelji ekonomičnosti Hajduk Split š.d.d. za razdoblje 2012.-2015. 28

POPIS GRAFOVA:

Graf 1: Ukupna imovina i obveze Hajduk Split š.d.d. u razdoblju 2012.-2015. .. 17

Graf 2: Prihodi i rashodi te dobit/gubitak Hajduk Split š.d.d. kroz razdoblje od 2012.-2015..... 22